

Jeste li vi osoba koja živi s nekim kao par?

[Ranije se to zvao odnos poput bračne veze]

U većini slučajeva se pravo na socijalnu skrb i obiteljsku pomoć utvrđuje procjenom živite li kao samac ili s partnerom (kao par).

Isplatne stope i prava mogu se razlikovati zbog toga što:

- pravo na većinu isplata i drugih ostvarivih prava ovisi o vašem statusu
- osnovni iznos mirovine ili dodatka u načelu je niži ako živite u paru
- prihodi i imovina vašeg partnera procjenjuju se na temelju provjere prihoda i imovine za većinu isplata i ostvarivih prava od strane Centrelinka
- prihod vašeg partnera procjenjuje se kao prihod u provjeri prihoda za obiteljski dodatak.

Od 1. srpnja 2009. promjene zakona znače da Centrelink i Family Assistance Office priznaju parove koji žive u vezi s osobama suprotnog spola i osobama istog spola.

Što je pripadnik para za potrebe Centrelinka i Family Assistance Office?

Smatrat će se da ste pripadnik para ako živite (ili u pravilu živite) sa svojim partnerom i ako ste:

- vjenčani
- u registriranoj vezi (suprotnog ili istog spola), ili
- u de facto vezi (s osobom suprotnog spola ili istog spola).

Što je registrirana veza?

- **Registrirana veza** je veza koja je prijavljena na temelju propisanih zakona pojedinih australskih država i teritorija koji određuju prijavu određenih veza kao parova, uključujući i programe građanskog partnerstva (koje za sada imaju ACT, Tasmanija i Viktorija).
- Korisnik u registriranoj vezi smatra se pripadnikom para, ako nisu rastavljeni.

Are you a member of a couple? - Croatian

- Parovi registrirani u drugim zemljama ili pod drugim programima mjesnih vlasti (kao što je Matični ured grada Sydneya) ne priznaju se jer nisu registrirani po propisanom australskom državnom i teritorijalnom zakonu. No, dokaz o ovim registracijama jasno ukazuje da je par u de facto vezi.

Što je de facto veza?

- **De facto veza** je veza u kojoj dvoje ljudi, koji nisu vjenčani niti u registriranoj vezi, žive kao partneri i žive zajedno (ili u pravilu žive zajedno) kao *pripadnici para*, na temelju pet niže opisanih čimbenika.
- Par se smatra da je u de facto vezi od momenta kada počnu živjeti zajedno kao *pripadnici para*.
- Nema minimalnog razdoblja koje se zahtijeva kako bi se veza mogla smatrati de facto vezom (osim kod zahtjeva za Youth Allowance).

A kako je za potrebe Youth Allowance?

Ako primete Youth Allowance, procjenom se može utvrditi da ste neovisni ako ste pripadnik para.

Smatra se da ste pripadnik para koji je na Youth Allowance ako ste oboje dostigli dob da možete dati pristanak u svojoj državi ili teritoriju i:

- zakonski ste vjenčani ili registrirani kao par, ili
- živite s nekom osobom u de facto vezi, na temelju pet čimbenika, najmanje 12 mjeseci (ne računajući privremene prekide) ili, u posebnim okolnostima, najmanje šest mjeseci.

Ako niste sigurni kakav je status vaše veze, kontaktirajte Centrelink.

Pet čimbenika koji se uzimaju u obzir kada se vrši procjena osobe koja se smatra pripadnikom para

Ako se mora izvršiti procjena, prikupljaju se podaci i uzima pet čimbenika u obzir prilikom odlučivanja smatrate li se pripadnikom para. To nije lista provjere i svi čimbenici ne moraju biti zastupljeni kako bi se zaključilo da živite kao pripadnik para.

Financijski aspekti

Tu se uzima u obzir financijska uzajamna ovisnost, uključujući i pitanje pruža li jedna osoba financijsku potporu drugoj. Podaci se mogu tražiti:

- o plaćanju troškova kućanstva (npr. struja, telefon)
- o bankovnim računima ili zajedničkom vlasništvu imovine veće vrijednosti
- čija imena su na stambenim molbama, ugovorima o unajmljivanju ili dokumentima o stambenom kreditu
- plaćate li kredite jedno drugome
- navodite li jedno drugog kao partnera, uzdržavanog ili obiteljskog člana u svrhe poreza, osiguranja, zdravlja ili u druge svrhe
- jeste li imenovali jedno drugog kao nasljednika u svojoj oporuci, polici životnog osiguranja, isplati uplaćene mirovine ili isplati naknade.

Društveni aspekti vaše veze

To uključuje:

- smatrate li da je druga osoba vaš partner i predstavljate li se kao par na društvenim skupovima i zabavama
- pravite li vi i druga osoba planove, na primjer da zajedno provedete odmor kao par ili kao obitelj
- predstavljate li se vi i druga osoba kao par, npr. svojim poslodavcima, stanodavcima i vlasnicima poslovnih djelatnosti
- vide li vas obitelj, prijatelji i suradnici kao par.

Narav vašeg kućanstva

Općenito bi vas se smatralo pripadnikom para ako živite sa svojim partnerom. No, još uvijek se može smatrati da ste pripadnik para ako vaš partner ne živi kod kuće, zbog posla ili studiranja (što uključuje i inozemstvo).

Podaci koji se mogu tražiti su:

- tko obično živi u kući i kakav je odnos između vas i druge osobe/drugih osoba

- kako se koriste stambene prostorije, uključujući i pitanje postoje li zajednički životni prostori - kao što su kuhinja i soba za dnevni boravak i spavate li u istoj spavaćoj sobi
- kako se dijele kućni poslovi, uključujući i pitanje kuha li, čisti li ili pere li jedna osoba za drugu
- jeste li zajedno živjeli na nekoj drugoj adresi i zašto ste odlučili živjeti zajedno.

Spolni odnosi

Nepostojanje ili postojanje spolnih odnosa smatra se, ali samo po sebi nije i indikator živite li kao par.

Podaci koji se mogu tražiti su:

- imate li spolne odnose s drugom osobom
- koliko dugo ste u toj vezi, i
- imate li zajedničko dijete ili djecu.

Narav vaše veze

Tu se uzima u obzir jeste li emocionalno privrženi toj osobi na drugi način u odnosu na osjećaje prema rodbini, prijateljima i sustanarima, uključujući:

- kako uspoređujete svoju vezu s vezama drugih ljudi koji žive kao par
- jeste li jedno i drugo posvećeni toj vezi i je li vaša emocionalna veza jaka
- donosite li zajednički odluke ili utječete li jedno na drugo po pitanju dugoročnih planova i odluka
- očekujete li da će se veza i dalje nastaviti, i
- je li se narav vaše posvećenosti toj vezi promijenila i kako.

Što aktivira procjenu ili preispitivanje osobe koja živi kao pripadnik para?

Ako sami izvijestite da živite se nekom osobom kao pripadnik para, u načelu neće se poduzimati nikakva procjena vaše veze. Smatrat će se da živite s partnerom i vaše isplate i prava će biti preračunata.

Procjena da li je netko pripadnik para vrši se ako:

- vi dostavite podatke koji ukazuju Centrelinku da možda živite s nekom osobom kao par, kao npr. da dijelite smještaj, a postoji indikacija i da dijelite imovinu

- podaci su dobiveni iz internih podataka ili od drugih državnih ministarstava (kao što je Australian Electoral Commission) koji ukazuju da vi možda živite kao pripadnik para, a o tome niste izvijestili Centrelink
- Centrelink dobiva anonimne informacije (netko nekoga otkuca) koje upućuju da vi i neka druga osoba možda živite zajedno kao par i da o tome niste izvijestili Centrelink.

Procjena pripadnika para se ne pokreće ako nema pokazatelja koju ukazuju na postojanje veze.

Ako niste sigurni kakav je status vaše veze, trebete kontaktirati Centrelink.

Što ja moram učiniti ako se poduzme procjena za utvrđivanje jesam li pripadnik para?

1. Od vas i od druge osobe se u načelu traži da jedno i drugo popunite obrazac s *Podacima o Svojoj Vezi* u sklopu pet čimbenika.
2. I vi i druga osoba možete biti kontaktirani telefonom ili pismom radi pojašnjenja nekih podataka.
3. Ako bude potrebno, pismeni kontakt može biti upućen drugim osobama, npr. vašem agentu za nekretnine, poslodavcima ili financijskim institucijama, kako bi se dobile dodatne informacije.

Zahtjev za dostavljanje podataka upućuje se trećim stranama u vidu pisma i imenuje se samo osobu na koju se zahtjev odnosi.

Vaša privatnost i povjerljivost je zaštićena u skladu sa zakonom.

Razdvojili smo se, ali još uvijek živim s bivšim partnerom. Smatra li se da smo mi par?

Razdvojenost pod istim krovom može nastupiti kada se veza raspadne i kada je došlo do trajnog razdvajanja, ali jedna i druga strana još uvijek žive na istoj adresi. Takve okolnosti se mogu dogoditi:

- ako ste se razdvojili od svog partnera, ali nijedno se nije preselilo na drugu adresu
- vaš bivši partner se vratio da živi s vama, ili
- narav veze se u osnovi promijenila.

Ako ste razdvojeni pod istim krovom, izvršit će se procjena za utvrđivanje je li osoba pripadnik para. Centrelink može pitati:

- zašto i dalje živite ili ste ponovno počeli živjeti na istoj adresi
- kako se vaša veza promijenila otkad ste prestali živjeti kao par
- spavate li u istoj spavaćoj sobi
- čije ime je na ugovoru o unajmljivanju kuće ili na dokumentima o kreditu, i zašto
- kako se plaćaju kućni računi, i zašto
- jesu li poduzete ikakve zakonske mjere vezane za okončanje vaše veze
- kakve imate planove, između ostalog, imate li namjeru ostati živjeti s drugom osobom i pored razdvojenosti, npr. postoje li za to kulturološki razlozi ili skrbničke potrebe.

Pet čimbenika, o kojim je ranije bilo govora, uzimaju se u obzir kada se odlučuje da li je raskinuta veza i osoba više ne živi s drugom osobom kao par. Razmatra se vaša ukupna situacija, uključujući i vaše okolnosti i razlozi zbog čega i dalje živite sa svojim bivšim partnerom.

Što su višestruke veze?

Višestruke veze su ako imate istovremeno nekoliko veza s osobama koje mogu biti suprotnog spola ili istog spola, a svaka veza se smatra kao da s tom osobom živite kao par. Obiteljska grupa može uključivati korisnika s mnogobrojnim muškim i ženskim partnerima.

Procjena pripadnika para posebno se vrši za svaku vezu i može se smatrati da je osoba pripadnik para više osoba u isto vrijeme.

Što mogu učiniti ako smatram da će mi odluka, kojom me se tretira kao pripadnika para, nepravedno prouzročiti oskudicu?

Možete tražiti od Centrelinka da razmotri postoje li posebni razlozi da vas se **ne** tretira kao pripadnika para temeljem članka 24 Zakona o *Socijalnom Osiguranju Iz 1991*. To se može učiniti nakon što bude potvrđeno da jeste pripadnik para.

Svaki zahtjev se procjenjuje kao zaseban slučaj. Može se primijeniti poseban razlog ako bi vas tretiranje kao pripadnika para dovelo do toga da ne možete osigurati osnovne životne potrebe zato što ne možete zajednički koristiti sredstva sa svojim partnerom, zbog okolnosti koje su neobične i izvan vaše kontrole.

Ako vas se ne tretira kao da ste pripadnik para, primat ćete isplatu za samca pa prihod i imovina vašeg partnera neće utjecati na vaše isplate.

Imovina i odredbe o oskudici

Ako vam imovina koju imate vi i vaš partner onemogućuje da dobijete isplatu, a nalazite se u teškoj financijskoj situaciji jer se jedan ili više posjeda ne može prodati niti posuditi novac na račun njih, možete imati pravo na isplatu na temelju odredbi o oskudici.

Za više informacija vidi informativni list pod naslovom *Informacije o oskudici (Hardship Information)*. Možete ga naći ako posjetite internet stranicu www.centrelink.gov.au ili ako nazovete Centrelink ili ako pitate u Centrelinkovom centru za usluge korisnicima.

Što će biti ako ne izvijestim Centrelink da sam pripadnik para?

Dužne ste izvijestiti Centrelink ili Family Assistance Office ako živite s nekim kao par. Ako to ne učinite, može se dogoditi da će vam se nakupiti dug i da ćete morati platiti taj dug.

Može se povesti i krivični postupak ako ste namjerno lažno prikazali svoje okolnosti.

Privatnost

Centrelink i Family Assistance Office tretiraju vašu privatnost vrlo ozbiljno. Naše osoblje je naučeno kako se treba pobrinuti da se podaci o vašoj vezi zaštitite od neovlaštenog pristupa i zlouporabe.

Za više informacija vidi informacijski list *Vaše Pravo na Privatnost (Your Right to Privacy)*. Možete ga naći ako posjetite internet stranicu www.centrelink.gov.au ili ako nazovete Centrelink na **13 6280** ili ako pitate u Centrelinkovom centru za usluge korisnicima.

Preispitivanja i žalbe

Ako niste zadovoljni odlukom koju je donio Centrelink, imate pravo postaviti pitanje u vezi iste.

Imate također pravo tražiti da odluku preispita ovlašteni službenik za preispitivanje odluka.

Ako je Centrelinkova odluka da vas se tretira kao pripadnika para dovela do smanjenja ili otkazivanja isplata, od Centrelinka možete tražiti da vas plaća po stopi za samca, dok traje preispitivanje.

Proces preispitivanja i žalbi objašnjen je u informativnom listu *Preispitivanja i Žalbe (Reviews and Appeals)*. Možete ga naći ako posjetite internet stranicu www.centrelink.gov.au ili ako nazovete Centrelink ili ako pitate u Centrelinkovom centru za usluge korisnicima.

Gdje možete više saznati o ovome

Službe za zapošljavanje	13 2850
Usluge za mladež i studente	13 2490
Family Assistance Office	13 6150
Invalidnost, bolest i skrbnici	13 2717
Usluge za umirovljenike	13 2300
Centar za pozive autohtonog stanovništva	13 6380
Za druge jezike, osim engleskog	13 1202
Informacije o reformi za veze istog spola	13 6280
Odnosi s korisnicima	Freecall™ 1800 050 004
(prijedlozi, pritužbe i pohvale)	
TTY* pitanja u vezi plaćanja	Freecall™ 1800 810 586
TTY* je samo za osobe koje su gluhe ili imaju oštećenje sluha ili govora. Mora se imati TTY telefon kako bi se mogla koristiti ova usluga.	
Usluge Australijske vlade	
Prijava prijave	13 1524

Pogledajte našu web stranicu www.centrelink.gov.au

Provjerite link na Centrelinkovoj web stranici pod naslovom 'mi govorimo vaš jezik' ('we speak your language') za informacije na drugim jezicima osim engleskog.

Napomena: pozivi s kućnog telefona na Centrelinkove brojeve 13 iz bilo kojeg dijela Australije naplaćuju se po utvrđenoj stopi. To zavisi od cijene mjesnog poziva i od telefonske kompanije kojoj plaćate usluge. Za pozive s javnih telefona i mobitela može se računati vrijeme trajanja i mogu se naplaćivati po višim stopama.

Napomena

Informacije sadržane u ovoj publikaciji trebaju poslužiti samo kao vodič. Informacije su točne u srpnju 2009. Ako koristite ovu publikaciju nakon tog datuma, molimo provjerite u Centrelinku jesu li podaci još uvijek važeći.